

Als setanta-cinc anys del final de la guerra civil

Pelai Pagès i Blanch (dir.)
L'exili republicà als Països Catalans. Una diàspora històrica
Base, Barcelona, 2014.

El dia primer d'abril de 2014 es van complir setanta-cinc anys del final oficial de la guerra civil que havia assolat l'Estat espanyol des del juliol de 1936 i que va començar un període marcat per un règim dictatorial a l'interior i per l'exili d'un gran nombre de republicans, que en general passaren per vicissituds no gaire agradables i que en molts casos arribaren a l'empresonament en camps de concentració i fins i tot a l'extermini als *Lager* nazis. Aquesta avinentesa ha estat un bon motiu per a la publicació de les actes d'un congrés sobre l'exili republicà celebrat a València el 2009, durant els Premis Octubre d'aquell any. Es tracta d'un gruixut volum de gairebé 450 pàgines en el qual un bon nombre d'especialistes reconeguts resumeix els aspectes (personals, polítics, sindicals, etc.) més destacats d'aquest exili sense oblidar la literatura i posant una especial atenció en

els exiliats valencians i balears, i encara en grups especials com els maçons, els militars o els eclesiàstics. En conjunt, es tracta de treballs de síntesi, però no hi manquen dades i interpretacions noves, i en alguns casos hi ha estat posada al dia la bibliografia posterior al 2009. Al final del volum s'inclouen també alguns testimoniatges de persones que van viure en la pròpia carn la tragèdia de l'exili a diversos indrets. Tot plegat en fa una obra suggerent i útil per a tota mena de públics.— F.A.

Una nova antologia de Verdaguer

Jacint Verdaguer
Pàtries
Tria i comentari dels poemes i postfaci de Ricard Torrents
Verdaguer Edicions, Folgueroles, 2014.

Aquesta suggestiva antologia és el volum segon d'una col·lecció titulada «Univers», editada per la Fundació Jacint Verdaguer i que té el propòsit d'aplegar «temàtiques i noves aproximacions a l'obra de Jacint Verdaguer d'altres poetes, escriptors i intel·lectuals catalans contemporanis». Ricard Torrents, president

de la Societat Verdaguer i rector fundador de la Universitat de Vic, és actualment un dels més grans coneixedors de l'obra del seu conterrani i per això era especialment adequat per a oferir als lectors catalans una tria de la poesia verdagueriana que no repetís les diverses antologies aparegudes al llarg dels anys. Amb el títol de *Pàtries*, que juga amb l'obra de Verdaguer titulada *Pàtria* en singular, presenta una selecció de trenta-sis peces, senceres o fragmentàries, que s'estenen al llarg de tota la turmentada vida del poeta, amb la intenció, confessada a l'intel·ligent postfaci de l'obra, de «reflectir la riquesa i la complexitat de l'obra d'inspiració patriòtica del poeta, escrita durant quatre dècades» i alhora de reflectir «un Verdaguer tan polièdric que acaba essent nou, en tot cas més complet i, per tant, diferent del Verdaguer més difós que conegut». Cada una de les peces escollides va encapçalada d'una manera excel·lent per una breu introducció, que ajudarà els lectors no iniciats i que no deixarà indiferents els qui coneixen més a fons Verdaguer. Hem de remarcar la magnífica presentació del volum, amb coberta

de Perejaume, i el pròleg personalíssim de Vicent Partal, que posa en relleu el pancatalanisme de Verdaguer i incita els estudiosos perquè hi aprofundeixin i el comparin amb els seus successors, que en general es limiten a un únic territori de la llengua.— G.B.

Homenatge a Josep Termes

Teresa Abelló i Agustí Colomines (eds.)
Josep Termes. Catalanisme, obrerisme, civisme
Afers, Catarroja-Barcelona, 2014

Aquest volum, que duu el subtítol «Miscel·lània d'homenatge», ha estat promogut pel conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Ferran Mascarell, per a recordar i enaltir la figura de l'historiador Josep Termes i Ardèvol, nascut a Barcelona el 1936 —fill d'uns pagesos pobres originaris de la Segarra i la Terra Alta— i mort, igualment a Barcelona, el setembre de 2011. Termes, inicialment militant del PSUC, va estudiar història a la Universitat de Barcelona i va acabar essent catedràtic d'Història Contemporània a la Universitat Autònoma